



Datum 2025-06-17

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A234.560/2025

Saknr 000

Polismyndigheten

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Er referens Fi2025/00837

Promemorian Uppgiftsskyldighet för vissa e-legitimationsföretag

Sammanfattning

Polismyndigheten är i stort positiv till förslaget om en uppgiftsskyldighet för vissa e-legitimationsföretag men lämnar en del synpunkter enligt nedan.

Polismyndigheten tillstyrker förslaget om att uppgiftsskyldigheten för företag som tillhandahåller kryptotillgångar och kryptorelaterade tjänster utökas.

Polismyndighetens synpunkter

Uppgiftsskyldighet för e-legitimationsföretag

Nuvarande ordning

I promemorian anges att det krävs att en förfrågan görs hos varje enskilt finansiellt företag för att få ett helikopterperspektiv på en enskilds e-legitimationsanvändning mot finansiella företag. Detta stämmer inte. Polismyndigheten kan idag inhämta rapport från en bank om enskildas användning av e-legitimation som har utfärdats av Finansiell ID-Teknik BID AB (BankID). Rapporten innehåller uppgifter om samtliga BankID:n, även BankID utfärdade av andra banker, som efterfrågad person har och hur dessa har använts. Rapporten visar inte enbart den legitimering som skett mot bank, utan även legitimering som skett mot andra verksamheter med angivande av bl.a. klockslag och positionering.

Polismyndigheten vill i anledning av Åklagarmyndighetens och Skatteverkets remissvar framhålla att den föreslagna regleringen inte inverkar på Polismyndighetens möjligheter att vända sig till en av de tio banker som utfärdar BankID för uppgiftslämnande av BankID-rapporter.

Vilka uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldighet

Av promemorian framgår på s. 17 att uppgiftsskyldigheten för e-legitimationsföretag endast bör omfatta uppgifter om en legitimering som hade kunnat lämnas ut av det finansiella företaget som legitimeringen skett mot. Det anges vidare att detta innebär att uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten kan variera från fall till fall och att det ankommer på e-legitimationsföretaget att i det enskilda fallet avgöra vilka uppgifter som företaget är skyldigt att lämna ut. Vid behov ska e-legitimationsföretaget samråda med det finansiella företag som uppgifterna avser.

För att säkerställa en skyndsam inhämtning och ha en effektiv digitaliserad lösning, bör osäkerheter i vilka uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten och manuella bedömningar från fall till fall undvikas. Att på förhand utreda och kravställa vilka uppgifter respektive finansiellt företag har i förhållande till e-legitimationsföretaget och vad de därutöver är skyldiga att lämna ut är nära nog omöjligt. Polismyndigheten anser därför det önskvärt med en konstruktion som i allra möjligaste mån innebär att bedömningar inte måste göras från fall till fall.

Som angetts ovan innebär lagförslaget att uppgiftsskyldigheten, med hänsyn till bl.a. integritetshänsyn, begränsas till att endast avse uppgifter om enskildas förhållanden till finansiella företag. Polismyndigheten vill i denna del påtala att Polismyndigheten både i utredningsverksamheten och i underrättelseverksamheten har ett behov av fler uppgifter, särskilt i syfte att bekämpa den grova organiserade brottsligheten.

Polismyndigheten anser att det primära syftet måste vara att föreslagen reglering ger effekt på brottsligheten. Skyddet för den personliga integriteten bör i denna del ställas i förhållande till brottsofferperspektivet, behovet av utredning och lagföring samt samhällets behov av förhindrandet av ytterligare brott. Detta bör innebära att fler uppgifter, särskilt lokaliseringssuppgifter, alltid bör kunna lämnas ut utan att det anses vara oproportionerligt i förhållande till den enskilde.

Tystnadsplikt och meddelandeförbud

I promemorian föreslås att det ska införas förbud för e-legitimationsföretag, eller de som är verksamma i ett sådant företag, att röja att uppgifter har begärts eller lämnats i enlighet med de föreslagna bestämmelserna om uppgiftsskyldighet. För att förenkla för de brottsbekämpande myndigheterna anser Polismyndigheten att röjandeförbudet bör utformas som en tystnadsplikt för e-legitimationsföretag även när det lämnar uppgifter under förundersökning m.m.

Formerna för uppgifternas lämnande

Vad gäller formerna för uppgifternas lämnande (7 §) ”utan dröjsmål och i elektronisk form” överensstämmer formuleringen med motsvarande bestämmelser i rörelselagarna för inhämtning av finansiell information.

Formuleringen ”utan dröjsmål” specificeras i utredningen som att ett e-legitimationsföretag ska prioritera en begäran om uppgifter och skyndsamt pröva begäran. När det gäller nuvarande inhämtning av finansiell information som Polismyndigheten begär med stöd av bestämmelser i rörelselagarna gör mottagarna för sådana begäran olika tolkningar av innebörden av ”utan dröjsmål”. Beträffande kreditinstituts uppgiftsskyldighet enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse har Polismyndigheten, i brist på bättre styrinstrument, en informell överenskommelse med kreditinstituten om att svar ska lämnas senast inom 18 timmar, kontorstid, det vill säga i praktiken två arbetsdagar. Detta är en mycket lång tidsrymd, ofta i en kritisk del av en utredning, där skyndsamt agerande har stor påverkan på utredningsresultaten. För ett svar som ska ges automatiserat och i digitalt format är det även tekniskt motsägelsefullt med långa svarstider.

För att säkerställa att inhämtningen av uppgifter från e-legitimationsföretag ger effektiv nytta för de brottsutredande myndigheterna, anser Polismyndigheten att en definierad svarstid bör gälla alternativt att innebörden av formuleringen ”utan dröjsmål” klargörs ytterligare. Polismyndigheten anser att svarstiden sällan torde behöva övergå en timme.

Av promemorian framgår på s. 23 att det ”ankommer det på e-legitimationsföretagen och de brottsbekämpande myndigheterna att tillsammans upprätta rutiner och system som möjliggör ett effektivt informationsutbyte.” Även om det framstår som oklart vad som avses med ”effektivt informationsutbyte” önskar Polismyndigheten, för att undvika framtida missförstånd, förtydliga att inga gemensamma it-system kan tas fram, då sådana kräver stöd i lag för den personuppgiftsbehandling som blir aktuell. Jämför t.ex. den tekniska plattformen Mekanismen som Skatteverket tillhandahåller med stöd av lagen (2020:272) om konto- och värdefackssystem.

E-legitimationsföretagens efterlevnad av regelverket

I promemorian görs bedömningen att det inte finns anledning att införa bestämmelser om tillsyn över e-legitimationsföretag. Som Polismyndigheten uppfattar det hela grundar sig bedömningen i att e-legitimationsföretag inte är finansiella företag och att deras verksamhet inte omfattas av någon rörelselagstiftning eller av Finansinspektionens tillsyn.

Polismyndigheten anser att det finns en inneboende risk med att e-legitimationsföretag som omfattas av uppgiftsskyldighet inte står under tillsyn. Utan att förorda just ett system med tillsyn menar Polismyndigheten att en avsaknad av konsekvenser för e-legitimationsföretag kopplade till eventuella regelöverträdelser riskerar att avsevärt minska effekten och nyttan av uppgiftsskyldigheten.

Finanspolisens behov av uppgifter

Den uppgiftsskyldighet som åläggs e-legitimationsföretag gentemot Polismyndighetens underrättelseverksamhet riktar sig generellt till myndighetens verksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det i straffskalan ingår fängelse i ett år eller mer. Polismyndigheten har tidigare påtalat behovet att finanspolisen, i egenskap av Sveriges finansiella underrättelseenhet, ges rätt att inhämta denna information. Detta har bl.a. skett i *Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2021:42)*, promemorian *Vissa frågor om informationsdelning i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism (Fi 2022:C)* och *Ett nytt regelverk mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2024:58)*. Av utredningarna framgår de skäl som Polismyndigheten anfört för behovet.

Den uppgiftsskyldighet som nu föreslås åläggas e-legitimationsföretagen gäller även för finanspolisen men innebär två avsteg från finanspolisens övriga inhämtningsrätt. Det första avsteget är att inrapportering och uppgiftslämnande enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (PTL) sker när det föreligger misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, utan att denna begränsas med hänvisning till straffskalan. Denna begränsning torde dock ha få praktiska konsekvenser då det endast exkluderar ringa brott, vilket sällan finanspolisen prioriterar av naturliga skäl.

Det andra avsteget är att inhämtning med stöd av PTL omfattas av de föreskrifter som Polismyndigheten utfärdat om rapportering och lämnande av uppgifter enligt samma lag. Det innebär att informationen rapporteras in i det system (goAML) som används för penningtvättsregistret och följer vissa nödvändiga format och strukturer. När finanspolisen begär information från aktörer som omfattas av inhämtningsrätten sker även detta genom goAML. En viktig anledning till att all kommunikation sker genom goAML är behovet att informationsskydd. Avsteget medför att uppgifterna som inhämtas från e-legitimationsföretag inte kommer att kunna behandlas tillsammans med övriga uppgifter i penningtvättsregistret, med mindre än att de manuellt tillförs registret. En sådan manuell bearbetning kräver för mycket resurser för att vara praktisk möjlig. Detta avsteg får därför konsekvensen att den nytta

som Polismyndigheten påtalat med att finanspolisen ges tillgång till information från e-legitimationsföretag uteblir.

Mot denna bakgrund förordar Polismyndigheten att lagförslaget ändras så att inhämtning av finanspolisen kan ske med stöd av 4 kap. 6 § PTL. En sådan ordning säkerställer en enhetlig rättslig grund för inrapportering och uppgiftslämnande till finanspolisen samt möjliggör ett effektivt och säkert sätt för finanspolisen att behandla uppgifterna. I sammanhanget kan påtalas att samtliga verksamhetsslag som omfattas av både av rapporteringsplikt till finanspolisen och Polismyndighetens inhämtningsrätt från finansiella företag är skyldiga att följa ovan nämnda föreskrifter vid uppgiftslämnande till finanspolisen.

Uppgiftsskyldigheten för företag som tillhandahåller kryptotillgångar och kryptorelaterade tjänster

Polismyndigheten tillstyrker förslaget om att uppgiftsskyldigheten för företag som tillhandahåller kryptotillgångar och kryptorelaterade tjänster utökas till att gälla även i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Yttrandet har beslutats av juristen Ida Salomonsson efter föredragning av juristen Ilona Net. Rättschefen Gunilla Hedwall har deltagit vid den slutliga handläggningen.

POLISMYNDIGHETEN

Ida Salomonsson

Ilona Net

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetslagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli